

**Dette dokument udgør endeligt referat fra møde
mellem Gudenåkomitéen og Gudenåkomitéens
Klimatilpasningsfølgegruppe
d. 18. november 2022**

Praktisk information om mødet

Mødested: Skanderborg Park, Skovsvinget 10, 8660 Skanderborg. Mødelokale 106.

Varighed: Dagen startede med fælles frokost (12.30 – 13.15 i restauranten) inden dagsordenen afvikledes.
Samlet varighed var dermed 12.30 – 15.00

Forplejning: Frokost og eftermiddagskaffe

Kontaktinformationer til Gudenåkomitéens Sekretariat:

- **Morten Horsfeldt Jespersen**
Sekretariatschef - Gudenåkomitéens Sekretariat
Direkte telefonnummer: 89 70 15 20/ 20 51 75 50
e-mailadresse: mhj@silkeborg.dk
- **Majbritt Kjeldahl Lassen**
Koordinator - Gudenåkomitéens Sekretariat
Direkte telefonnummer: 51 44 49 43
e-mailadresse: makla@silkeborg.dk
- **Besøgsadresse og hjemmeside**
Gudenåkomitéens Sekretariat
Søvej 3, 8600 Silkeborg
www.gudenaakomiteen.dk

Oversigt over mødedeltagere

Gudenåkomitéen

Karen Lagoni (Næstformand)
Niels Christian Selchau-Mark (suppleant)
Steffen Drejer
Rune Kristensen (Formand)
Jens Szabo
Lisbeth Torfing

Repræsentorer

Randers Kommune
Favrskov Kommune
Viborg Kommune
Silkeborg Kommune
Skanderborg Kommune
Horsens Kommune

Klimatilpasningsfølgegruppe

Ole Bøgh Vinther
Peter Rosendal (stand in)
Jan Tidemann
Lars Brinch Thygesen
Anders Ahrenfeldt
Torben Nielsen (stand in)
Max Thomsen (suppleant)
Maria Pilgaard (deltog til punkt 1 og 2)
Jan Karnøe
Gunhild Øeby Nielsen
Nikolaj Salhøj Rask
Peter Mohr Christensen
Lone Frandsen
Anne Gro Thomsen

Repræsentorer

Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen
Bæredygtigt Landbrug
Danmarks Naturfredningsforening Silkeborg
Danmarks Sportsfiskerforbund
Dansk Skovforening
Danske Vandløb
Ferskvandsfiskeriforeningen
Foreningssekretariatet VELAS
Friluftsrådet Søhøjlandet
GudenåSamarbejdets Sekretariat
Landboforeningen Midtjylland
Museum Silkeborg
Nørreålav
Naturstyrelsen Søhøjlandet

Teknisk deltagelse

Michael Damm
Daniel Einar Harbo Lindvig
Jens Albert Hansen
Morten H. Jespersen
Mathias Utoft Jørgensen
Hanne Rewalt
Henrik Vejre
Majbritt Kjeldahl Lassen

Repræsentorer

Randers Kommune
Viborg Kommune
Favrskov Kommune
Silkeborg Kommune
Silkeborg Kommune
Skanderborg Kommune
Københavns Universitet
Gudenåkomitéens Sekretariat

Deltog ikke

Lars Poulsen
Bjarke H. Jensen

Hedensted Kommune
Hedensted Kommune

Dagsorden

1. Velkomst (13.15 – 13.20)

v./Rune Kristensen

2. Status for arbejdet med landskabsanalysen (13.20 – 14.10)

v./ Henrik Vejre

Mødet vil have fokus på arbejdet med landskabsanalysen i regi af pilotordningen.

Igennem landskabsanalysen er der arbejdet med en række landbrugsanalyser i for den landskabelige Gudenådal, interviews med Gudenåkomitéen og Klimatilpasningsfølgegruppen, dronefilm langs Gudenåen i Randers kommune og strategiske projekter med win-win potentialer. Henrik Vejre fortæller om resultaterne fra arbejdet.

3. Drøftelse mellem Gudenåkomitéen og Klimatilpasningsfølgegruppen (14.10 – 14.55)

v./Rune Kristensen

Herunder drøftelse af det fremtidige samarbejde

4. Afslutning (14.55 – 15.00)

v./Rune Kristensen

Kort referat fra dialogmødet d. 17. juni 2022 mellem Gudenåkomitéen og Gudenåkomitéens Klimatilpasningsfølgegruppe

Mødets hovedomdrejningspunkt var de foreløbige resultater af den landskabsanalyse, som Københavns Universitet laver om Gudenåen i løbet af 2022. Landskabsanalysen som skal ses som et springbræt til at få implementeret nogle af løsningerne fra Gudenå Helhedsplan, Gudenåkommuners fælles arbejde med klimatilpasning. Gudenåen er det største areal, Københavns Universitet frem til nu har anvendt deres helhedsorienterede planlægningstilgang på.

Selv om arbejdet er stadig i gang, var det muligt at orientere om de overordnede linjer i de gennemførte interviews med medlemmerne af Klimatilpasningsfølgegruppen og Gudenåkomitéen, samt vise en dronefilm, der illustrerede mediets mulighed ifm. planlægning af det åbne land.

De foreløbige resultater af interviewrunden viste bl.a., at kendskabet til Gudenå Helhedsplan i den brede befolkning kunne udbredes mere end tilfældet var ([direkte link til Gudenå Helhedsplan](#)). Helt overordnet ønskes der et helhedsorienteret samarbejde med løsninger, der afgøres af lokale forhold. Gennemgående taler landbrugsinteresser og sejladsinteresser for hurtigere afledning af vandet, imens naturinteresser og rekreative interesser i højere grad prioriterer at vandet forsinkes, at arealanvendelsen tilpasses, og at vandet får lov at stå.

Der blev spurgt til, hvad det vigtigste i det tvær-kommunale arbejde var. Eksempler på svar er, at der lyttes til de forskellige grupper og at (lokale) forskelle respekteres, at der er vidensdeling og løsningsorienteret dialog, mod til svære og langsigtede beslutninger, en ensretning af tilgang til Gudenåen og at Klimatilpasningsfølgegruppen fastholdes

Resultaterne fra interviewrunden vil, når den er færdig, også indgå i den endelige afrapportering, som Klimatilpasningsfølgegruppen vil få adgang til.

Udvælgelsen af strategiske projekter et centralt punkt i implementeringen af helhedsplanen. Projekterne skal overordnet flygte med planens intentioner, men også skabe synergier med andre interesser (landbrug, biodiversitet, kulstofbinding, oversvømmelsespotentiale, rekreation/friluftsliv). På mødet blev forskellige geografiske områder vist, hvor der var flere gevinster at hente ved et muligt strategisk projekt (det blev understreget, at dette ikke betyder, at der skal være et strategisk projekt i det udpegede geografisk område, blot at der er et potentiale herfor). Gunhild Øby Nielsen fra GudenåSamarbejdet opfordrede til at de anvendte data vedr. stier blev hentet fra den national database GeoFA – der vil blive fremsendt links hertil til Københavns Universitet.

Dronefilmen illustrerer en metode/et værktøj, som kan anvendes til at visualisere et projekt på en anden måde, end den traditionelle ”kort-kigning” kan, og flere af følgegruppens medlemmer fandt dette værktøj virkningsfuldt.

Løsningen på udfordringerne baserer sig på frivillighed blandt lodsejerne. Hvis folk er usikre på hvad man kan forestille sig, kan dette stå i vejen for at komme videre. Niels Christian Selchau-Mark fra Favrskov Kommune bemærkede, at det præsenterede værktøj (drone) er i skridt i den rigtige retning, da det gør det lettere at se et projekt for sig. Lars Brinch Thygesen fra Danmarks Sportsfiskerforbund udtrykte behovet for planlægning, både nationalt og lokal, og at det er interessant at anvende samme areal til flere formål.

På mødet blev der også fremsat kommentarer møntet på Gudenå Helhedsplan og Gudenåkommunernes vandløbsvedligeholdelse. Peter Rosendahl fra Bæredygtigt Landbrug gjorde opmærksom på, at vandet i Gudenåen ikke lever op til målsætningen om god tilstand (Vandrammedirektivet), og at dette burde indgå i Helhedsplanen. Torben Pedersen fra Danske Vandløb beklagede, at der var set bort fra høringssvar til samme plan ift. vandaflledning, og Lone Frandsen, der repræsenterede lodsejerne, tvivler på en positiv effekt af vandparkering og ønsker derfor fokus på øget vandaflledning. Jan Tidemann fra DN fremførte, at det er nødvendigt at tænke i andre baner end grødeskæring, da dette fremmer en monokultur og ikke øget biodiversitet. Gudenåkomitéens Formand, Rune Kristensen, fortalte, at komitéen ønsker at gå den vej, som rides op med pilotordningen og at man med den viden, man har, ikke kommer videre med grødeskæring som løsning.

Gudenåkomitéens formand efterspurgte herefter Klimatilpasningsfølgegruppens syn på det fremtidige samarbejde.

Ole Bøgh Vinther (Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen).

Forventer der kommer noget godt ud af arbejdet, og opfordrede til at undgå at skyde med skarpt.

Peter Rosendahl (Bæredygtigt Landbrug):

Godt forum at fortsætte debatten i.

Jan Tidemand (DN, Silkeborg):

Bibehold en følgegruppe. Prøv at lave lokale grupperinger ud fra de udpegede områder.

Lars Brinch Thygesen (Danmarks Sportsfiskerforbund):

Følgegruppen vigtig. Gudenåen er national arv, som skal passes på – løsningen er en helhedsplan

Anders Ahrenfeldt (Dansk Skovforening):

Henrik Vejres oplæg er fint.

Torben Nielsen (Danske Vandløb):

En følgegruppe er fin – nødvendigt samarbejde.

Kig på den overordnede målsætning i Gudenå Helhedsplan. Gældende lovgivning skal overholdes.

Max Thomsen (Ferskvandsfiskeriforeningen):

Vi er bundet af lovgivning, men lokalpolitikere laver ikke lovene.

Maria Pilgaard (Foreningssekretariatet VELAS):

- deltog ikke i denne drøftelse

Jan Karnøe (Friluftsrådet Søhøjlandet):

Vi er midt i en påtvungen ændringsproces pga. klimaændringer.

Alle må besinde sig, for det kan ikke blive som det var.

Gunhild Øeby Nielsen (GudenåSamarbejdets Sekretariat):

Helhedsorienteret tilgang er godt, også for oplevelseslandskabet.

Peter Mohr Christensen (Museum Silkeborg):

Ift. kulturarvsbeskyttelse bliver det lettere at forholde sig til det, når placering af mulige projekter kendes.

Nikolaj Salhøj Rask (Landboforeningen Midtjylland):

Droneværktøjet er godt – kan binde det teoretiske sammen med det visuelle. For landbruget er kompensationsmuligheder et issue.

Lone Frandsen (Nørreålav):

Lodsejerne er vigtige i en følgegruppe.

Anne Gro Thomsen (Naturstyrelsen Søhøjlandet)

Overvej workshops om konkrete emner fx drivhusgasser.

Efter følgegruppens tilkendegivelser takkede Gudenåkomitéens Formand Rune Kristensen både følgegruppen og Henrik Vejre for indspark. I forhold til det fremtidige samarbejde kunne en mere målrettet tilgang end den nuværende være relevant, evt. med inddragelse af workshops.

Det har frem til 2. december 2022 været muligt at fremsendekommentarer til udkast til referat fra mødet.

Sekretariatet har modtaget i alt 2 henvendelser, der indeholdt rettelser/kommentering af det udsendte udkast til referat fra mødet (se side 7)

Henvendelse nr. 1

Lone Frandsen (lodsejerrepræsentant) har fremsendt en kort tekstrettelse til side 5 (sætningen der begynder line 4) i en mail:

- Oprindelig sætning:
”Torben Pedersen fra Danske Vandløb beklagede, at der var set bort fra høringssvar til samme plan ift. vandafledning, og Lone Frandsen, der repræsenterede lodsejerne, ønskede sig et stærkere vidensgrundlag ift. andre drivhusgasser end CO2”.
- Ny sætning (*ændringen er fremhævet med kursiv*):
”Torben Pedersen fra Danske Vandløb beklagede, at der var set bort fra høringssvar til samme plan ift. vandafledning, og Lone Frandsen, der repræsenterede lodsejerne, *tvivler på en positiv effekt af vandparkering og ønsker derfor fokus på øget vandafledning.*”

Sekretariatet har indarbejdet den ønskede ændring i dette endelige referat på side 5.

Henvendelse nr. 2

Torben Pedersen, der på mødet repræsenterede Dansk Vandløb (som følge af, at både medlem og suppleant var mødeforhindrede), har indsendt 2 ting:

- en kommentar i en mail
- en kommentar i en separat fil

Grundet omfanget af de fremsendte kommentarer samt at der ikke er tale om et konkret ændringsforslag (som kommentar nr. 1), indsættes det fremsendte i slutningen af referatet (s. 8 - 10) til alles orientering.

Herunder: Ordlyd i kommentaren som var angivet direkte i mailen til Sekretariatet

Hej Majbritt

Du har sendt os et udkast til referat fra det afholdte dialog møde, hvortil jeg har følgende kommentarer.

- Referatet man ikke kaldes et beslutnings referat idet der kun blev taget beslutning om at dialogen skal opretholdes, resten er udtryk for forskellige holdninger som jeg vil kommentere i vedhæftede notat.
- Fremlæggelsen af et muligt kommunikations værktøj var fint, men det bringer intet nyt, idet visualisering er velkendt og et godt virkemiddel, men samtidig med også et virkemiddel med store muligheder for manipulation.
- Visualiseringen beskæftigede sig med landskabet ved en mere permanent oversvømmelse, hvilket ikke er i overensstemmelse med helhedsplanens målsætning om håndtering af vandet i Gudenådalen for at imødegå den høje vandstand.
- Referatets henvisning til enkeltpersoners udtalelser er korrekt, men det afspejler ikke altid, det samlede billede af personernes indlæg hvorved meningen fordrejes.
- Ved disse indlæg er der flere forhold som man ikke forholder sig til især omkring gældende lovgivning, og så længe man ikke forholder sig til disse forhold, vil et hvert fremtidigt projektforslag støde på modstand.

Det vil for mig være svært at konkludere andet end at det præsenterede kommunikationsværktøj vil kunne indgå som en del af kommunikationsprocessen, med hvad det skal kommunikere var der ikke enighed om.

Ved at lytte til de forskellige holdninger mener jeg at der stadig er forhold som skal afklares og opnås enighed omkring inden man fortsætter. Der er mange af de beskrevne indlæg ikke lyder af meget, men de vil være en uovervindelig barrierer for en fremtidig gennemførelse af helhedsplanen eller dele heraf.

Mit forslag vil derfor være at man bruger et par møder på at afklare disse punkter og får et flertal i følgegruppen til at føle sig overbevist om retningen og virkningen af det fremtidige arbejde, der skal til for at indfri målsætningen med helhedsplanen.

Med venlig hilsen

Torben Pedersen

Herunder: Ordlyd i kommentaren som var angivet vedhæftet mailen til Sekretariatet

Dialogmødet d. 17. juni 2022 mellem Gudenåkomitéen og Gudenåkomitéens Klimatilpasningsfølgegruppe

Med udgangspunkt i referatet til ovenstående møde har jeg i min kommentar til referatet følt at der er en større og mere dybfølt frustration blandt flere af interessenterne som ikke adresseres og tages alvorligt. Et andet forhold er man ikke undersøger hvad der ligger bag ved de ord og holdninger som kommer til udtryk.

Hvis det fortsatte arbejdet som er skitseret med jordfordeling og mere permanent parkering af vandet, vil det være imod målsætningen i Helhedsplanen, imod natura 2000, imod Naturbeskyttelseslovens §3 og imod Vandrammedirektivet, hvorfor flere interessenter giver udtryk for frustration, når disse forhold ikke imødekommes, og der fortsat arbejdes for forhold i helhedsplanen, som på forhånd er analyseret og konkluderet som ikke anvendelige til at indfri Helhedsplanens målsætning.

I den samlede følgegruppe var der følgende udsagn som kalder på refleksion.

Rune Kristensen; *komitéen ønsker at gå den vej, som rides op med pilotordningen og at man med den viden, man har, ikke kommer videre med grødeskæring som løsning.*

Hvis der hermed menes at pilotordningen er anvendelse af visualisering som kommunikations værktøj, så ok, men hvis det også omhandler vandparkering, så er det imod målsætningen i Helhedsplanen og imod regulativet for Gudenåen og flere interessenters ønske.

Udelukkelsen af grødeskæring må tilføres viden således at det sammen med øvrig vedligeholdelse kan få en fremtrædende plads i den fremtidige løsningsmodel.

Holdningen er også imod tillægget til vedtagelse af Helhedsplanen i Silkeborg kommune, hvor vedtagelsen var ledsaget af en beslutning om at øge vedligeholdelsen i Gudenåen til opnåelse af bedre vandafledning.

Holdningen er også imod den politiske beslutning i Viborg Kommune og øget grødeskæring.

Lodsejernes holdning om manglende forståelse af mere permanent oversvømmelse er en reel bekymring og den henleder igen til manglende sammenhæng med målsætningen i helhedsplanen og det modstridende i både regulativet for Gudenåen men også øvrig miljølovgivning på de tilstødende habitater.

Danske Vandløb opfordre igen til overholdelse af gældende lovgivning, (Vandløbsloven / regulativet Natura 2000 m.fl.) idet vandparkering og jordfordeling ikke indfrier målsætningen i Helhedsplanen. Derudover var det min fornemmelse at et flertal ønsker overholdelse af gældende lovgivning.

Med den baggrund vil det være problematisk hvis følgende løsrevne udsagn ikke behandles og konsekvensvurderes for deres indflydelse på opnåelse af helhedsplanens målsætning, men også på deres validitet.

- Oversvømmelse af de å nære arealer skal være frivillig.
- Hvis en lodsejer ikke ønsker at være med kan arealerne udskilles ved hjælp af dæmninger.
- Grødeskæring har ingen effekt og fremmer kun enkelte skærings tolerante arter som pindvine knop.
- Det er kun muligt at skære grøde en gang.
- Gældende lovgivning skal overholdes.
- Vandet i Gudenåen skal leve op til målsætningen om god tilstand (Vandrammedirektivet)
- Holdningen til en høringsfase og dens indvirkning på det fremsendte.

Ovenstående er kun et udpluk af de udsagn som blev fremført, som sikkert er velment for den enkelte, men det har stor betydning for den samlede forståelse og accept af det fremtidige samarbejde og den endelige løsningsmodel for opnåelse af helhedsplanens målsætning om imødegåelse af højere vandstand.

Jeg foreslår derfor at der laves en arbejdsgruppe som behandler alle de indvendinger som er fremsat og får lavet en tilrettet arbejdsplan som imødekommer målsætningen og overholder gældende lovgivning. I denne arbejdsgruppe behøver vi ikke en stor deltagelse af administrations folk fra de enkelte kommuner med mindre de også inddrages.

Det kan lyde som vi skal starte forfra med helhedsplanen, men det er ikke tænkt sådan, men kun tænkt som et forum hvor der arbejdes med en tilretning, således at udokumenteret udsagn bortsorteres og henvisning til gældende lovgivning inddrages, hvorved der burde kunne skabes fælles forståelse for de fremtidige tiltag, således at fremtidige dialog møder blev mere konstruktive og ikke som nu hvor de reelt ikke føre til andet end man fra politisk side kan sige, at der har været en dialog med alle interessenterne i og omkring Gudenåen, uden at det har ført til noget.

Resenbro den 01-12-2022 TP